

# A múlt megjövendölése

## A Zohar Stúdió rejtélyei

MŰBÍRÁLAT - TÁRLAT - LXVIII. évfolyam, 5. szám, 2024. február 2.

*(A múlt megjövendölése – a Zohar Studios fotói Stephen Berkman interpretációjában. Mai Manó Ház, 2024. január 26. – 2024. március 18.)*

**Nézem a nagy méretű fényképeket, amelyeket - ki is készített? Shimmel Zohar, ez a XIX. századi, rég elfeledett fényképész? Vagy Stephen Berkman, aki Zohart előbányászta a feledés homályából, s a nedves kollódiumos eljárással láthatóvá tette számunkra az ő régen elkallódott felvételeit? Shimmel Zohar, állítja Berkman, 1822-ben született Litvániában, majd 1857-ben érkezett New Yorkba, és végül fotóstúdiót nyitott a zsidó bevándorlóktól hemzsegő Lower East Side-on, a Pearl Street 432. szám alatti ház két emeletén. Ekkor már több száz fényképészstúdió működött New Yorkban, amelyek többsége még dagerrotípiát készített. Zohar viszont nedves kollódiumos eljárással dolgozott, ami lassan, de biztosan kiszorította a piacról a dagerrotípiát.**